

Beslutningsforslag nr. B 14. Fremsat den 21. oktober 1998 af Jann Sjursen (KRF), Flemming Kofod-Svendsen (KRF), Ole M. Nielsen (KRF) og Tove Videbæk (KRF)

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en værdikommission

Folketinget opfordrer regeringen til snarest at fremsætte lovforslag med henblik på nedsættelse af en værdikommission, som på tærsklen til det nye årtusinde skal være igangsat for en bred folkelig debat og bevidstgørelse om værdier. Med værdier tænkes der i denne sammenhæng primært på de immaterielle værdier, der er vigti-

ge for eksistensen af positive menneskelige fællesskaber, og som gør livet værdifuldt og giver det mening.

Værdikommissionen skal bidrage til en etisk og værdimæssig bevidstgørelse i den danske befolkning.

Bemærkninger til forslaget

Kristeligt Folkeparti foreslår, at den danske regering nedsætter en værdikommission i lighed med den kommission, den norske regering udnævnte i januar 1998 med det formål at drøfte, hvordan der kan skabes en bred værdimæssig og samfundsetisk mobilisering for at vende nedbrydende udviklingstræk. Drøftelsen kan også lægge grundlaget for, at det enkelte menneske tager større ansvar for sig selv og andre. Værdikommissionen har fået megen positiv omtale og ført til en betydelig værdidebat i det norske samfund.

Hovedformålet med værdikommissionen er, at den på tærsklen til det nye årtusinde skal være igangsat for en bred folkelig debat om værdier.

Kommissionen skal bidrage til en etisk og værdimæssig bevidstgørelse i den danske befolkning ved at

- analysere samfundsudviklingen og de ændringer, der er sket i vores værdiopfattelse på såvel det personlige som det samfundsmæssige plan,
- lægge op til en bred folkelig debat om værdier,
- selv forsøge at formulere mulige svar på spørgsmålet om, hvilke værdier der kan præge samfundsudviklingen og lovgivningen i det næste århundrede.

Kommissionen skal også fokusere på de forskellige institutioner i civilsamfundet i området mellem staten og det enkelte individ.

En hovedopgave for værdikommissionen bliver en generel undersøgelse af begrebet værdiformidling og herunder en lang række værdiformidlere.

Det er relevant at overveje det enkelte menneskes rolle som værdiformidler og hele spørgsmålet om udviklingen i forholdet mellem individ og samfund, og hvad denne har betydet for den enkeltes ansættelse i forhold til samfundet. Af væsentlig betydning er også familien, hvis status som grundlæggende fællesskabsenhed har forandret sig, men som stadig står stærkt som værdiformidler især i forhold til børnene og de unge. I tilknytning hertil hører de nære sociale relationer – ikke mindst i lokalsamfundet.

Folkeskolen har traditionelt haft en stærk rolle som værdiformidler og medopdrager af vore børn i samarbejde med forældrene, og uddannelsessystemet som

helhed er centralt i overbringelse af værdier og kultur. Hvilke værdier skal skolen og uddannelsessystemet formidle, og hvordan skal skolen og forældrene dele ansvaret? Også de kirkelige institutioners rolle bør inddrages. Hvordan har danskernes forhold til kirken som institution og den kristne tro ændret sig, og hvilken rolle spiller kristendommen i dag som kulturbærende fundament for det danske samfund? De frivillige organisationer er med til at danne identitetsskabende fællesskaber og give medmennesker en hjælpende hånd af stor betydning for samfund og individ. Men hvordan sikrer vi, at »Frivillig-Danmark«, som i høj grad lever af offentlig støtte, ikke reduceres til at være entreprenører for det offentlige?

Arbejdsmarkedet er præget af en hastig teknologisk udvikling og en globalisering, der skærper konkurrencen inden for mange sektorer. Det at have et arbejde er en grundlæggende værdi for de fleste og en vigtig faktor for identitetsdannelsen. Men hvordan balancerer vi forholdet mellem på den ene side hensyn til markedet, udbud og efterspørgsel og på den anden side arbejdsmiljø, socialt medansvar og familieliv?

I den moderne velfærdsstat er statens rolle som værdiformidler et ofte overset moment. Der er imidlertid ingen tvivl om, at ikke mindst den statslige organisations dispositioner forplanter sig ned gennem hele samfundet. Spørgsmålet er, om den værdineutrale stat overhovedet eksisterer. Værdikommissionen bør i denne sammenhæng også beskæftige sig med Danmarks grundlov, der indeholder færre menneskerettighedskataloger og dermed grundlæggende værdier end en del andre vestlige lande.

Endelig bør også mediernes rolle vurderes. Medier har en stor magt i forhold til de historier, de bringer: Gennem selektion og vinkling kan en historie skæres på den måde, journalisten ønsker det, og det er med til at præge vores virkelighedsopfattelse og i sidste ende vores værdier. De nærliggende spørgsmål er, hvilke værdier der formidles, og om medierne ikke bør klarlægge deres egne standpunkter og holdninger frem for at gemme dem bag en »neutral« facade.

Værdikommissionen skal ud over at fokusere på værdiformidlernes rolle betragte udviklingstendenser i det danske samfund. Stikordene kunne blandt andet være

- velfærdsstatens nedbrydning af det personlige ansvar
- påvirkningen fra den voksende forbrugskultur
- opfattelsen af menneskerettighederne og en global etik
- opløsningen af de traditionelle familie- og samfundsnetværk
- sammenstødet mellem selvrealisation og ansvar for fællesskabet
- kulturmødet mellem »gamle« og »nye« danskere
- livsstilssygdommenes betydning for folkesundheden
- misbrugsproblemernes omfang
- stress-samfundets påvirkning af de menneskelige relationer
- voldens udvikling
- problemerne med natur- og ressourcforvaltning
- omfanget af økonomisk kriminalitet inkl. den sorte økonomi

- den bioteknologiske udviklings påvirkning af menneskesynet

Kommissionen vil i sit arbejde naturligt nok kunne få afgrænsningsproblemer i forhold til andre offentlige råd, kommissioner og nævn. Det gælder f.eks. i forhold til Børnerådet, Det Ethiske Råd, Rådet vedrørende Etnisk Ligestilling og Magtudredningskommissionen. Afgrænsningsproblemerne må afklares i det enkelte tilfælde, og værdikommissionen skal naturligvis ikke igangsætte arbejde eller projekter, som andre allerede er eller har været i gang med. På den anden side kan et projekt godt aftales gennemført i værdikommissionsregi, selv om det i princippet godt kunne ligge inden for rammerne af et andet offentligt organ. Endelig kan værdikommissionen samarbejde med andre om konkrete opgaver og/eller lade andre være leverandører af materiale.

Det er væsentligt, at værdikommissionen sammensættes bredt, hvad angår alder, køn, kultur, religion, social baggrund, uddannelse, geografisk tilhørssted m.m.

Værdidebatten skal ikke foregå bag lukkede døre, men skal inkludere og motivere mennesker over hele landet.

Skriftlig fremsættelse

Jann Sjusen (KRF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en værdikommission.

(Beslutningsforslag nr. B 14).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.